

NIRAS werkt al geruime tijd aan een oplossing voor het langetermijnbeheer van radioactief afval van de categorieën B en C (middel- en hoogactief en/of langlevend afval). In 2009 zal dit ingepast worden in het kader van de wet van 13 februari 2006 betreffende planmatige milieubeslissingen. Na een brede maatschappelijke consultatie en na afloop van de wettelijke procedure zal de regering over alle elementen beschikken om oordeelkundig te kunnen beslissen.

Een federaal Plan-MER voor het NIRAS Afvalplan

— ter uitvoering van de wet van 13 februari 2006 —

■ Waarom een federaal Plan-MER voor het NIRAS Afvalplan ?

Het NIRAS Afvalplan valt volgens de wet van 13 februari 2006 onder de plicht tot milieueffectrapportage op het niveau van plannen en programma's, omdat het vermeld wordt in de lijst van plannen en programma's waarvoor een beoordeling van de milieueffecten met inspraak van het publiek vereist is. In het toepassingsgebied van de wet wordt namelijk gesteld dat een beoordeling vereist is voor :

*“het algemeen programma voor het beheer **op lange termijn** van het radioactief afval, voorzien in artikel 2, § 3, van het koninklijk besluit van 30 maart 1981 houdende bepaling van de opdrachten en de werkingsmodaliteiten van de openbare instelling voor het beheer van radioactief afval en splijtstoffen”.*

■ Wat is een federaal Plan-MER ?

Milieueffectrapportage is een proces waarbij de gevolgen voor het milieu geanalyseerd en beoordeeld worden volgens een vastgelegde wettelijke procedure. Een dergelijke beoordeling kan op twee niveaus gebeuren :

- op niveau van **plannen en programma's**, die het kader bepalen waarbinnen het uitvoeren, in een latere fase, van één of meer projecten kan worden toegestaan;
- op het niveau van **projecten** die men concreet wenst te realiseren.

Het eindproduct van het proces op beide niveaus is een **milieueffectenrapport** (MER). Dit rapport geeft een overzicht van de milieueffecten van hetzij een plan of programma, hetzij een project.

Als we te maken hebben met een milieueffectenrapport op het niveau van plannen of programma's spreken we van een **Plan-MER**.

Een Project-MER is een milieueffectenrapport op een meer gedetailleerd niveau, omdat de technische en locatiegebonden aspecten van het beschouwde project opgenomen worden in de beoordeling van de effecten op het milieu.

In het geval van het NIRAS Afvalplan gaat het om een Plan-MER.

Op internationaal niveau wordt voor een Plan-MER veelal de term *Strategic Environmental Assessment* (SEA) gebruikt.

Een Plan-MER is een milieueffectenrapport dat alle oplossingen bekijkt op strategisch niveau en dat opgesteld wordt rekening houdend met de principes en waarden die van belang zijn bij de beoordeling van de gevolgen voor het milieu.

Het uiteindelijke doel van een Plan-MER is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming, nog voor het plan of programma wordt goedgekeurd en vooraleer de projecten die voortvloeien uit een plan of programma gedefinieerd worden. In de milieueffectrapportage dient ook de inspraak

van het publiek opgenomen te worden. Op die wijze moet het opmaken van een Plan-MER bijdragen tot het ontwikkelen van meer transparante besluitvormingprocessen inzake plannen en programma's en tot de integratie van milieugerelateerde overwegingen in het besluitvormingproces.

Een **federaal Plan-MER** moet worden opgesteld voor plannen of programma's die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen en die aanzienlijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben. De wet van 13 februari 2006 legt de procedure vast die hierbij gevolgd moet worden.

De beleidsbasis voor de strategische milieueffectenrapportage voor plannen en programma's werd gelegd door de Europese SEA-richtlijn die in 2001 werd gepubliceerd (2001/42/EC). Voor wat de inspraak van het publiek betreft, vormen het Verdrag van Aarhus en de Europese richtlijn 2003/35/EC de beleidsbasis.

■ Wat is de wettelijke procedure voor een federaal Plan-MER in België ?

De grote lijnen van de wettelijke procedure voor een Belgisch federaal Plan-MER (wet van 13 februari 2006) zijn de volgende :

Stap 1 De opsteller (in casu NIRAS) van het plan (in casu het NIRAS Afvalplan) werkt een ontwerpregister voor het Plan-MER uit. Het **ontwerpregister** stelt de reikwijdte en het detailleringsniveau van het op te stellen Plan-MER voor. Het plan bevindt zich op dat moment nog in een ontwerpfase; de wet spreekt daarom van het '**ontwerpplan**'.

Stap 2 De opsteller legt dit ontwerpregister samen met het ontwerpplan voor aan het Adviescomité. In deze stap beoordeelt het Adviescomité enkel het ontwerpregister. Dit Adviescomité is voorzien in de wet van 13 februari 2006, de leden ervan zijn benoemd per KB van 28 september 2007. Het Adviescomité brengt binnen de 30 dagen na de ontvangst van het ontwerpregister hierover advies uit.

Stap 3 De opsteller van het plan stelt vervolgens het **Plan-MER** op, rekening houdend met het ontwerpregister en het advies van het Adviescomité.

Stap 4 De opsteller legt zowel het Plan-MER als het (ongewijzigde) ontwerpplan voor advies voor aan het Adviescomité, aan de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, aan de gewestregeringen en aan elke instantie die hij nuttig acht. Tegelijkertijd wordt het publiek geraadpleegd. De publieksraadpleging wordt aangekondigd in het Staatsblad, op de federale portaal-site en door minstens één ander communicatiemiddel. Voor deze stap is een periode voorzien van 60 dagen.

Stap 5 Op basis van alle adviezen en opmerkingen die hij bekomen heeft, zet de opsteller zijn ontwerpplan om in een **plan** dat hij voorlegt aan de bevoegde overheid. Wanneer de bevoegde overheid het plan aanneemt, wordt een verklaring opgesteld die samenvat hoe de milieuoverwegingen werden geïntegreerd in het plan en hoe rekening gehouden werd met het Plan-MER en de raadplegingen.

Stap 6 Het goedgekeurde plan en de verklaring worden bekendgemaakt in het Staatsblad en verspreid op de federale portaal-site.

■ Het NIRAS Afvalplan en het Plan-MER richten zich op het **langetermijnbeheer** van afval van de categorieën B en C

Voor het langetermijnbeheer van radioactief afval onderscheiden we drie categorieën, met verschillende risiconiveaus :

- cat. A = laag- en middelactief kortlevend afval
- cat. B = laag- en middelactief langlevend afval
- cat. C = hoogactief afval

Voor het categorie A-afval werd door de principebeslissing van de federale regering van 16 januari 1998 reeds gekozen voor de definitieve berging van dit afval. En met de regeringsbeslissing van 23 juni 2006 werd meer specifiek gekozen voor de oppervlakteberging van het afval van categorie A op het grondgebied van de gemeente Dessel. Deze beheeroplossing wordt nu door NIRAS uitgewerkt in het kader van een geïntegreerd bergingsproject, met het oog op het bekomen de nodige nucleaire en niet-nucleaire vergunningen. In dat kader wordt o.a. een "Project-MER" opgesteld.

Voor de categorieën B en C-afval werd echter nog geen **principebeslissing** genomen inzake de te ontwikkelen en te implementeren oplossing voor het langetermijnbeheer.

NIRAS is van mening dat alle elementen aanwezig zijn om een principebeslissing te nemen. Het Afvalplan dat NIRAS momenteel voorbereidt, zal daarom gericht zijn op het langetermijnbeheer van het afval van de categorieën B en C. In het Plan-MER dat haar Afvalplan ondersteunt zal NIRAS alle mogelijke alternatieven voor het beheer op lange termijn analyseren. Niet alle alternatieven zullen echter op eenzelfde niveau beoordeeld worden. Dit Afvalplan zal samen met het Plan-MER alle beschikbare gegevens bevatten om de regering in staat te stellen een principebeslissing te nemen voor het langetermijnbeheer van het afval van de categorieën B en C.

De studies met betrekking tot het langetermijnbeheer van het afval van de categorieën B en C bevinden zich nog steeds in het stadium van onderzoek. Na meer dan 25 jaar onderzoek en ontwikkeling en rekening houdend met de internationale consensus terzake en met de resultaten bekomen in het ondergrondse laboratorium te Mol, is NIRAS van mening dat de aangewezen oplossing voor het beheer op lange termijn van het radioactief afval van de categorieën B en C diepe berging in een geologische laag van weinig verharde klei is.

■ Welke effecten zullen worden beoordeeld in het Plan-MER voor het NIRAS Afvalplan ?

NIRAS stelt **een geïntegreerde aanpak** voorop voor het Plan-MER. Dit impliceert dat naast de milieuaspecten ook de relevante sociaal-economische en ethische vragen worden opgenomen. In het ontwerpregister zal geargumenteed en geanalyseerd worden welke effecten op het milieu geheel of gedeeltelijk in deze Plan-MER aan bod zullen komen. In een latere fase van het stapsgewijze beslissings- en implementatieproces kunnen milieueffecten meer in detail worden beoordeeld.

Enkele voorbeelden van topics die op het niveau van een geïntegreerde Plan-MER zullen worden bestudeerd :

1 Bescherming van mens en leefmilieu

De mate waarin de beschouwde oplossing en alternatieven op een duurzame wijze een voldoende hoog niveau van bescherming van mens en milieu (bodem, water, lucht, ...) kunnen garanderen, nu en in de toekomst. Deze bescherming houdt rekening met de lange tijdschalen die moeten worden beschouwd en verwijst zowel naar de radiologische als niet-radiologische effecten.

2 Sociaal-economische effecten

Sociaal-organisatorische effecten: risicoperceptie, sociaal welzijn, leefbaarheid en kwaliteit van de leefomgeving, ...
Economische aspecten: sociaal-economische impact (o.a. werkgelegenheid, aantrekken bedrijven, ...).

3 Ethische vragen

Intragenerationele billijkheid, intergenerationele billijkheid (o.a. evenwicht tussen veiligheid en flexibiliteit voor huidige en toekomstige generaties).

**Alle documenten waar in deze tekst naar wordt verwezen, zijn te vinden op www.niras-afvalplan.be*

Corporate Communication

Kunstlaan 14 - 1210 Brussel • tel. +32 2 212 10 11 • fax +32 218 51 65
info@niras-afvalplan.be • www.niras-afvalplan.be